

vumvándorlást (így a fügefának Élet-fa szerepét) követő vizsgálódásai közben is lép-ten-nyomon utal a szálakra, amelyek e problémától a művek értelmezéséhez vezetnek. Műközpontúságukra büszke iskoláknak érdemes odafigyelniük erre.

A görögös arányérzékét és világozságot az értelmezésekkor is csillogtatja Devecseri. Mindig csak addig a pontig vezeti olvasóját, ameddig következtetése még egyértelmű és bizonyos. De addig föltétlenül. Megközelítésének józságáról maga vall, amikor így ír Arisztotelész tragédiameghatározása kapcsán: „Ez a mondata ... könnyen megfejthető rejtvényt ad fel, amit sok-sok évszázadon át sokan igyekeztek mennél bonyolultabban megfejteni. Holott a megfejtest a megállapítás eleve magában foglalja.” Bizonyára nem független ettől a józságtól írásainak ritka varázsa: szakember és laikus számára egyaránt tartalmas olvasmányt tudnak nyújtani. Ennek elérésében más egyebeknek is kellett segíteniük Devecserit. Először is tárgya iránti tiszteletéből fakadó nemes alázatának. Érdemes meghallgatnunk, mit mond a homéroszi szépségfölfogásról. Úgy érezni, e tekintetben is nagyjában-egészében magáévá teszi a klasszikus örökséget. A görögség a jót a szépséggel egységesnek látta. A szép Homérosznál „... mindig célszerűséget, a személy vagy dolog önmagával való azo-nosságot, valóságos létezését s e létezésben sajátos feladatára való kétségtelen alkal-masságát jelenti... Valamiért — leglányegesebb sajátosságáért — minden szép. Semmi sem csoda, mert minden az.”

Tárgya iránti tiszteleténél nem kevésbé fontos, hogy az író becsüli olvasóit.

Mert amit vállalt a magyar Homérosz-kultusz ápolásával, az magasrendű hivatás. Szolgálat, a ma emberének érdekében, akit Devecseri immár művek tiszteletet parancsoló sorával segített — hogy ujjongva fölfedezze, s jobban megközelítse azt az összhangot a világgal, amelyet (hasonlón a Ludovisi-trón domborművéhez) a görög művészet számtalan remeke sugároz felejthetetlenül. Mindenekelőtt a homéroszi eposzok. Csodálatos világuknak oly bámulatra méltó hozzáértéssel történt föltérképezésével Devecseri Gábor ez új tanulmánykötete is az antik irodalom iránt alig csillapítható szomjat kelt az olvasóban. (*Szépirodalmi*, 1970.)

BÁRÁNY LÁSZLÓ

